

COLOCVIU STRATEGIC

UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE APĂRARE „CAROL I”
CENTRUL DE STUDII STRATEGICE DE APĂRARE ȘI SECURITATE

Nr. 1 (XLVIII)
Ianuarie 2006

INTEGRAREA ACȚIUNILOR DE LUPTĂ CU INAMICUL AERIAN ÎN SISTEMUL DE CONTROL AL SPAȚIULUI AERIAN

Col. prof. univ. dr. Ion BĂLĂCEANU

CONCLUZII

- *Controlul spațiului aerian facilitează utilizarea în comun, sigură, eficientă și flexibilă a spațiului aerian. Comandantul forțelor întrunite stabilește responsabilitățile privind controlul spațiului aerian și integrarea utilizării acestuia în concordanță cu acțiunile forțelor aeriene. De regulă, din partea grupărilor de forțe terestre, această responsabilitate revine comandantului forțelor de artilerie și rachete antiaeriene.*
- *Controlul spațiului aerian este vital pentru toate operațiile desfășurate în spațiul aerian și trebuie să includă anumite procedee, care să faciliteze recunoașterea și dirijarea forțelor aeriene proprii/aliate.*
- *Procedeele de identificare, angajare, precum și de dirijare a traficului aerian necombatant sunt planificate pentru a permite utilizarea resurselor apărării aeriene/antiaeriene, în același timp cu sincronizarea restricțiilor pentru alte operații. Măsurile pentru controlul spațiului aerian permit realizarea identificării rapide a țintelor aeriene și implicit reduc fratricidul*
- *Implicarea autorităților naționale aeronautice în utilizarea flexibilă a spațiului aerian, în pregătirea operatorilor de trafic aerian civil în dirijarea aeronavelor NATO, în conformitate cu procedurile Alianței și integrarea senzorilor radar civili în sistemul național de supraveghere.*

1. Autoritatea pentru controlul spațiului aerian

Autoritatea pentru controlul spațiului aerian este acel comandant subordonat și desemnat de către comandantul forțelor întrunite să-și asume responsabilitatea generală pentru controlul spațiului aerian în zona de responsabilitate.

Prin stabilirea „autorității pentru controlul spațiului aerian”, comandantul

forțelor întrunite nu blochează liniile operaționale de comandă existente cu comandanții subordonați, ci păstrează toate elementele autorității de comandă operativă asupra acestora. Comandanții subordonați primesc toate elementele de autoritate operațională care le-au fost desemnate. Responsabilitățile finale pentru activitățile de

control a spațiului aerian revin „*autorității de control a spațiului aerian*“.

Pentru atingerea obiectivelor controlului spațiului aerian trebuie luate în considerare următoarele aspecte:

a) atribuțiile repartizate „*autorității de control al spațiului aerian*“ sunt cele necesare, pentru a-i permite acesteia să planifice, organizeze, coordoneze, să sincronizeze controlul spațiului aerian și să dețină responsabilitatea privind desfășurarea operațiilor în cadrul acestei zone;

b) controlul spațiului aerian trebuie planificat și integrat, astfel încât să corespundă și să completeze obiectivele operaționale ale comandantului forțelor întrunite care răspunde de concepția integrată;

c) toate sistemele de armament și utilizatorii de spațiu aerian, care acționează în cadrul unei zone de control al spațiului aerian, interacționează în diferite grade și, de aceea, toți utilizatorii aerieni/terestri/navali trebuie să fie integrați în cadrul acesteia;

d) pentru a-și îndeplini misiunile repartizate în cadrul zonei de control al spațiului aerian, toți comandanții care planifică acțiunile aeronavelor, sistemelor de armament/foc antiaerian sau mijloacelor electronice trebuie să participe la planificarea utilizării spațiului aerian respectiv - controlul acestui spațiu trebuie să reprezinte un obiectiv major, pe parcursul planificării și executării operațiilor;

e) toți utilizatorii de spațiu aerian și elementele acestora de control trebuie să dispună de comunicații interoperabile, pentru a avea capacitatea de a desfășura secvențele proprii din procesul de control a spațiului aerian;

f) procedurile controlului spațiului aerian trebuie să fie suficient de flexibile pentru a corespunde atât operațiilor planificate, cât și misiunilor neprevăzute care necesită un răspuns prompt;

g) procedurile trebuie să fie simple, iar restricțiile excesive trebuie evitate - măsurile restrictive trebuie identificate clar, menținute pentru o perioadă de timp cât mai scurtă posibil, numai într-un spațiu aerian definit și să fie notificate oportun tuturor utilizatorilor de spațiu aerian;

h) controlul spațiului aerian trebuie să-i permită comandantului operațional întrebuințarea spațiului aerian cu un maximum de libertate de acțiune și cu un grad de risc acceptabil;

i) procedurile de control al spațiului aerian nu limitează dreptul utilizatorilor la autoapărarea proprie - nu exclud intenția sau dorința de a asigura un control apropiat asupra tuturor forțelor ofensive/defensive;

j) este foarte important ca între utilizatorii de spațiu aerian - aerieni, terestri și navali - să existe similitudini între: capacitățile de comunicații/automatizare, referințele de navigație/geografice, procedurile de identificare, terminologia și simbolistica, ordinele/stările de control ale sistemelor de armament.

Autoritatea de control al spațiului aerian răspunde de activitatea de planificare și coordonare a controlului spațiului aerian între comandanții subordonați comandantului operațional/forțelor întrunite. Acest aspect trebuie să se reflecte în:

a) elaborarea Planului pentru controlul spațiului aerian;

b) planificarea și stabilirea zonei de control a spațiului aerian, definită și determinată de cerințele/necesitățile comandantului operațional/forțelor întrunite și al utilizatorilor de spațiu aerian;

c) stabilirea și coordonarea procedurilor de reglementare și separare a cerințelor utilizatorilor, pentru realizarea unității și standardizării în aplicarea controlului spațiului aerian, în subzonele sale, precum și cu zonele adiacente;

Col.prof.univ.dr. Ion BĂLĂCEANU, licențiat în Cibernetică Economică, doctor în Științe Militare, este preocupat de studiul și analiza în sistem integrat a operațiilor Forțelor Terestre, cercetarea impactului revoluțiilor tehnologice asupra potențialului militar, evaluarea sistemelor de armament și managementul resurselor materiale din sistemul militar.

d) determinarea cerințelor pentru desemnarea subzonelor de control al spațiului aerian și nominalizarea „*autorității de control a acestor subzone*“ care au responsabilitatea operării în cadrul acestora;

e) stabilirea instrucțiunilor pentru controlul spațiului aerian și includerea acestora în

„Planul pentru controlul spațiului aerian“, aprobarea sau respingerea, după caz, a acelor planuri în domeniu, înaintate de comandanții subordonați;

f) implementarea „Planului pentru controlul spațiului aerian“ prin „Ordinul pentru controlul spațiului aerian“.

2. Comandantul zonei de apărare antiaeriană

Conducerea operațiilor întrunite de apărare antiaeriană și antirachetă necesită integrarea operațională a tuturor sistemelor de artilerie și rachete antiaeriene disponibile. Comandantul forțelor întrunite va delega responsabilitatea totală privind apărarea antiaeriană unui singur comandant al zonei de apărare antiaeriană.

De regulă, comandantul unității de artilerie și/sau rachete antiaeriene cu cel mai înalt rang va fi desemnat în rolul de comandant al zonei de apărare antiaeriană și va răspunde de capacitățile de comandă, control și comunicații, de planificarea și executarea operațiilor integrate de apărare

antiaeriană și antirachetă. Aceste operații trebuie coordonate/sincronizate cu celelalte resurse aeriene, terestre, navale care pot fi întrebuințate pentru aceste misiuni.

Obiectivul controlului spațiului aerian este determinat de necesitatea de a maximiza eficacitatea operațiilor militare, prin promovarea abilității Forțelor Terestre/Aeriene/Navale de a opera într-o manieră eficientă, integrată și flexibilă, cu interferențe reciproce minime și fără restricții exagerate. Controlul spațiului aerian asigură comandantului flexibilitatea operațiilor și utilizarea eficientă a forțelor și mijloacelor disponibile.

3. Regulile de angajare a adversarului aerian

Angajarea efectivă a adversarului aerian necesită stabilirea, înțelegerea și respectarea unor reguli comune de angajare. Operațiile desfășurate trebuie controlate pentru a se evita fratricidul și pentru a asigura protecția antiaeriană a forțelor. De aceea, este necesară delegarea autorității de angajare către cel mai apropiat comandant și stabilirea regulilor de angajare/ criteriile de ostilitate și a procedeelelor de control al armelor.

Angajarea optimă a sistemelor de artilerie și rachete antiaeriene necesită identificarea cât mai rapidă a forțelor proprii/aliaților și a adversarului, în scopul

maximizării posibilităților de luptă asupra adversarului și evitării fratricidului.

În cazul în care nu au fost stabilite anterior, de către un eșalon superior sau printr-un plan cu statut legal, comandantul forțelor întrunite va stabili cele mai potrivite reguli de angajare pentru atacurile cu mijloace aeriene.

Rachetele de croazieră și vehiculele aeriene fără echipaj reprezintă o prioritate pentru stabilirea regulilor de angajare, prin faptul că, pe radare, au caracteristici de zbor asemănătoare cu aeronavele cu personal uman la bord. Regulile de angajare pentru rachetele balistice ale adversarului ar trebui să fie cât

mai permissive posibil, pentru a permite angajarea rapidă a acestora.

Capabilitățile existente impun ca unitățile din sistemul de foc antiaerian să angajeze rachetele balistice și aer-sol, pe baza unor reguli stabilite prin planuri și mai puțin prin identificarea sigură a acestora.

Comandanții forțelor întrunite și a celor care realizează apărarea antiaeriană răspund de implementarea regulilor de angajare stabilite. Regulile de angajare trebuie detaliate, emise, transmise și puse în aplicare de către toate forțele terestre /alianței/coalіției, în conformitate cu planul pentru operații.

Orice regulă de angajare națională care diferă de cele ale comandantului multinațional trebuie identificată, publicată și înțeleasă de către toți comandanții. Atunci când între acestea apar situații conflictuale, din punct de vedere tehnic, regulile de angajare stabilite de către comandantul forțelor întrunite sunt prioritare față de cele la nivel național.

Autoapărarea nu este interzisă. Pentru autoapărarea împotriva atacurilor terestre și navale, unitățile de artilerie și rachete antiaeriene din Forțele Terestre trebuie să fie în măsură să întrebuițeze armamentul propriu din dotare în cadrul sistemului de intervenție împotriva blindatelor și a desantului maritim.

PROPUNERI

1. Integrarea apărării aeriene a României în apărarea aeriană a Alianței presupune implementarea măsurilor necesare realizării conectării la NATINADS a structurilor naționale de comandă și control a apărării aeriene/antiaeriene, în conformitate cu programele NATO asociate;
2. Acoperirea radar va trebui completată prin întrebuițarea radarelor Gap-Filler din structura unităților de artilerie și rachete antiaeriene din compunerea Forțelor Terestre și Forțelor Navale și prin completarea situației aeriene recunoscute cu informații furnizate de sistemele de cercetare aeropurtate și sateliții de cercetare;
3. Adaptarea procedurilor, standardelor, limbajului comun, stărilor de pregătire pentru luptă, în funcție de decizia națională și asumarea comenzii operaționale, pentru implementarea misiunilor în cadrul Alianței.

COLOCVIU STRATEGIC este o publicație a Centrului de Studii Strategice de Apărare și Securitate ce include rezumate ale temelor de cercetare științifică, conferințelor, simpoziunilor, seminariilor, meselor rotunde, opinii și puncte de vedere ale unor personalități din armată și societate, din țară și străinătate, implicate în cercetarea științifică din domeniul securității.

Publicație realizată cu sprijinul Editurii și Tipografiei
Universității Naționale de Apărare „Carol I”
Tehnoredactare computerizată: Mirela ATANASIU
Supliment al revistei *IMPACT STRATEGIC*
ISSN: 1841-7396; B: 141/06/185

Centrul de Studii Strategice de Apărare și Securitate
Șos. Panduri, nr. 68-72, Sector 5, București
Telefon: 319.56.94, Fax 319.55.93
e-mail: cssas@unap.ro
<http://cssas.unap.ro>